

PannoTyp Kézikönyv

v0.1.0

2025-11-03

CC0-1.0

Hungarian language support: captions, quotes, helper functions.

VÖRÖSKŐI ANDRÁS

✉ voroskoi@gmail.com

A PannoTyp (Pannon Typst) segít magyar nyelvű Typst dokumentumok készítésében. Beállításaival igyekszik követni a magyar tipográfia szabályait, továbbá függvényei segítségével megkönnyíti a magyar nyelvtan szabályainak megfelelő toldalékok, határozott névelők és egyéb elemek készítését.

Part I

Bevezető

A dokumentum célja a Typst-hoz készült magyarítás (PannoTyp) funkcióinak ismertetése. A modul a [Magyar LaTeX¹](#)-hez hasonló funkciókat implementál Typst-hoz, de nem cél a teljes funkció paritás.

I.1 Köszönetnyilvánítás

Ez a modul nem jött volna létre, ha nincs a [Magyar LaTeX²](#). Nem volt céloom minden függvény átvétele, de az ott megismert funkciók hatottak erre a modulra, olyannyira, hogy a függvények nevével igyekeztem a TeX csomagot követni, ezzel is megkönnyítve azok dolgát, akik most váltanak Typst-ra, vagy mindkét rendszerben dolgoznak párhuzamosan.

I.2 Nem tervezett funkciók

Az alábbi funkciók átvételét nem tervezem, ennek okait is igyekszem ismertetni:

Elválasztás A Typst a [hypher³](#)-t használja elválasztáshoz, ami egyébként TeX elválasztási mintákkal dolgozik. Gyanítom, hogy a [Hunspell⁴](#) jobban működne, de nem vagyok róla meggyőződve, hogy érdemes ebbe energiákat ölni és ha van is ilyen igény, akkor sem egy Typst modulban kell ezt megoldani.

Ékezetmagasság A magyar tipográfiában az ékezeteket szorosan a betűk fölé szokás kitenni, de ez véleményem szerint inkább betűtípus képesség, nem érdemes egy más célra tervezett betűből „kierőszakolni”, mert a végeredmény aligha lesz igazán esztétikus.

---

¹<https://math.bme.hu/latex/>

²<https://math.bme.hu/latex/>

³<https://github.com/typst/hypher>

⁴<https://hunspell.github.io/>

Part II

Typst saját funkciók

Néhány funkció TeX-ben nehezebben elérhető, ami Typst-ban triviálisan megvalósítható szükség esetén:

- Szakasz kezdő sorának behúzása:

```
#set par(first-line-indent: (amount: 2em, all: true))
```

1. kódrészlet: Első sor behúzása

A fenti kódrészletben az `all: true` az első sort is behúzza, nem csak az összes többi. Egyébként a magyar tipográfia a behúzást és a behúzás nélküli megoldást is elfogadja.

- `frenchspacing`: Typst-ban ez az alapértelmezett, az írásjelek utáni szóköz nem hosszabb, mint a normál.
- A magyar dátumformátumok csak egy működik megfelelően, mert a szöveges változatok magyar megfelelőit egyelőre nem támogatja a Typst, ahogy a római számot sem a hónap jelölésére.
  - ▶ `#datetime(year: 2015, month: 08, day: 22, hour: 16, minute: 8, second: 3).display("[year repr:full].[month repr:numerical padding:zero].[day padding:zero]. [hour repr:24]:[minute padding:zero]")`
  - ▶ A `display` metódus formátuma sajnos nem állítható dokumentum szinten. Ennek áthidalására legegyszerűbb az alábbihoz hasonló függvénnyel generálni a megfelelő formátumú dátumot:

```
1 #let datum(d) = {  
2   set text(lang: "hu")  
3   d.display(  
4     "[year repr:full].[month repr:numerical padding:zero].[day  
padding:zero].",  
5   )  
6 }
```

- `#footnote`: A lábjegyzet funkció és a számozás tökéletesen működik.

Part III

Stílusdefiníciók

1. Magyar stílus használata. Az alábbi kódrészlettel valósítható meg:

```
1 #import "@preview/PannoTyp" as pt
2 #show: pt.init
```

...és a következőket eredményezi:

- `#figure` funkcióhoz tartozó feliratok magyar elrendezése:

- „Ábra 1.1” helyett „1.1 ábra”,
- „Táblázat 1” helyett „1. táblázat”,
- „Egyenlet (1)” helyett „(1) egyenlet”,
- „Listák 1” helyett „1. kódrészlet”.

✓

1. ábra: Pipa

Téglalap

1. táblázat: Egyszerű téglalap

- `#ref` vagy `@` funkciókhoz kapcsolódó hivatkozások helyes megjelenítése: A [4. oldal](#) és [1. ábra](#) ugyan működnek, de a névelő kihelyezése nehézkes, ahogy a ragozás szintén az. Ennek megkönnyítésére szolgálnak a [IV-esrészben](#) ismertetett funkciók.

III.1 Opciók

A `#show: pt.init` az alapértelmezett beállításokkal hívja meg a PannoTyp `init` függvényét, de lehetőség van a beállítások módosítására is.

Ha szeretnénk magyar fejezetneveket, de más nevet adnánk az egyes szinteknek, akkor például az alábbi kódrészletet használhatjuk:

```
1 #show: pt.init.with(conf: (
2   lang: "hu",
3   headers: (
4     part: "fejezet",
5     volume: "alfejezet",
6     chapter: "",
7     section: "",
8     subsection: "",
9     subsubsection: "",
10  ),
11  supplements: pt.supplements-hun,
12 ))
```

A paraméterek részletes leírását a `config-default` mutatja be.

Part IV

Funkciók

IV.1 Rövid ismertető

#hq Lehetővé teszi a [helyes⁵](#) magyar idézőjel használatot: Macskakörmöt használunk, ha valakinek a gondolatait idézzük, vagy valakinek a sajátos szóhasználatát adjuk vissza. A macskakörmön belüli idézésre befelé álló lúdlábat használunk (azon belül pedig 9-es alakú félidézőjelet).

Róza így gondolkozott: `#pt.hq`[bár Géza a kerület `#pt.hq`[legóvatosabb söfőrjének] mondja magát, biztonságosabb busszal menni].

Róza így gondolkozott: „bár Géza a kerület »legóvatosabb söfőrjének« mondja magát, biztonságosabb busszal menni”.

#Aref és #aref A hivatkozások elé sokszor ki kell tenni a határozott névelőt. Mivel ez a magyar nyelvben *a* vagy *az*, annak megfelelően, hogy milyen szám jön utána, ezért született meg az `#aref` és az `#Aref` funkció a kis- és nagybetűs esetek kezelésére. *Ebben a mondatban az 1. ábra hivatkozása előtti a/az automatikusan generált, ahogy a 4. oldal előtti határozott névelő is.*

#told Egyenletekkel való munka során gyakori az, hogy megfelelő toldalékolással szeretnénk hivatkozni az egyes sorokra.

$$P_h = \rho \times Q \times g \times H \quad (1)$$

$$\eta = \frac{P_h}{P_{\text{vill}}} \quad (2)$$

Az alábbi példában az első egyenlet supplement értéke „hidraulikai teljesítmény”, ezért kerül behelyettesítésre az egyenlet szó helyett.

Ha `#pt.atold(<hidr_telj>, "es")` egyenletből kiszámoljuk `$P_h$` értékét, akkor `$eta$` ismeretében `#pt.told(<hatasfok>, "ból", supplement: none)` megkapjuk a villamos teljesítményt.

Ha az (1)-es hidraulikai teljesítmény egyenletből kiszámoljuk P_h értékét, akkor η ismeretében (2)-ből megkapjuk a villamos teljesítményt.

#Atold és #atold Ez a két függvény az `#Aref/#aref` és a `#told` függvényeket ötvözi, hogy a határozott névelős és toldalékos alak képzését megkönnyítse.

⁵<https://hu.wikipedia.org/wiki/ld%C3%A9z%C5%91jel>

IV.2 Gyakorlati tanácsok

IV.2.1 Toldalékok

A PannoTyp igyekszik megkönnyíteni a magyar todalékolással való munkát, de – főleg ebben a kezdeti stádiumban – biztosan belehibázik időnként. Ilyen esetekben a **supplement** argumentum **none** értékre állításával törölhető a nemkívánatos szöveg.

```
"#Aref(<intro>ben" nem biztos, hogy esztétikailag megfelelő, ilyenkor használható helyette "#aref(<intro>, supplement: none)részben" vagy "#aref(<intro>, supplement: "részben")" alak és a link ennek megfelelően változik.
```

```
"Az I részben" nem biztos, hogy esztétikailag megfelelő, ilyenkor használható helyette "az I részben" vagy "az I részben" alak és a link ennek megfelelően változik.
```

IV.2.2 Sűgó

A PannoTyp beépített sűgóval érkezik. Beszúrva a dokumentumba, hogy

- `#pt.help("aref")` kiadja a függvény teljes dokumentációját,
- `#pt.help("aref(form)")` formában a lekérés szűkíthető egy-egy argumentumra,
- a `#pt.help(search: "rag2")` lehetőséget ad keresésre a dokumentációban.

A `#pt.help("told(rag)")` kimenete például így néz ki:

? HELP

?

told

rag (str) – Az első todalék.

Part V

Függvény referenciák

<code>#Aref</code>	<code>#atold</code>	<code>#init</code>
<code>#Atold</code>	<code>#help</code>	<code>#told</code>
<code>#aref</code>	<code>#hq</code>	

#Aref(**{target}**), (**form**): "normal", (**supplement**): auto) → content

Referencia hivatkozás létrehozása megfelelő nagybetűs névelővel.

`#Aref`(`<checkmark>`) azt mutatja...

Az **1. ábra** azt mutatja...

Argument

{target}

label

A hivatkozni kívánt címke.

Argument

{form}: "normal"

"normal" | "page"

A hivatkozás típusa.

Argument

{supplement}: auto

none | auto | content | function

Tetszőleges azonosító szöveg.

```
#Atold(  
  {target},  
  {rag},  
  {rag2}: none,  
  {form}: "normal",  
  {supplement}: auto  
)
```

`#Aref` és `#told` kombinációja.

#aref(**{target}**), (**form**): "normal", (**supplement**): auto) → content

Referencia hivatkozás létrehozása megfelelő kisbetűs névelővel.

Ahogy `#aref`(`<intro>`)ben bemutattuk.

Ahogy az **I rész**ben bemutattuk.

Argument

{target}

label

V Függvény referenciák

A hivatkozni kívánt címke.

Argument

(form): `normal`

`normal` | `page`

A hivatkozás típusa.

Argument

(supplement): `auto`

`none` | `auto` | `content` | `function`

Tetszőleges azonosító szöveg.

```
#atold(  
  (target),  
  (rag),  
  (rag2): none,  
  (form): "normal",  
  (supplement): auto  
)
```

#[aref](#) és #[told](#) kombinációja.

```
#help(..(args))
```

Súgó beszúrása a teljes modulhoz, funkciókhoz, argumentumokhoz.

```
#hq[body] → content
```

Magyar tipográfiai szabályoknak megfelelő idézőjel.

```
#hq[...#hq[...#hq[minta]...]...] „...»...’minta’...«...”
```

Argument

(body)

`content`

A szöveg, amit idézőjelbe kell tenni.

```
#init((conf): config-default, (it))
```

A modul inicializálása.

Argument

(conf): `config-default`

Beállítások

Argument

(it)

Minden a #[show](#): `pt.init` sor után

V Függvény referenciák

```
#told(  
  (prefix),  
  (rag),  
  (rag2): none,  
  (form): "normal",  
  (supplement): auto  
) → content
```

Referenciák magyar toldalékolása.

```
#told(<funkciok>, "es")
```

IV-es rész

```
#told(<funkciok>, "es", form: "page")
```

5-ös oldal

Argument

(prefix)

label

A toldalékolni kívánt elem.

Argument

(rag)

str

Az első toldalék.

Argument

(rag2): none

str | none

A második toldalék.

Argument

(form): "normal"

"normal" | "page"

A hivatkozás típusa.

Argument

(supplement): auto

none | auto | content | function

Tetszőleges azonosító szöveg.

#config-default

dictionary

Az alapértelmezett beállítások, amelyek átadásra kerülnek az #init függvénynek.

Az alapértelmezett beállítások az alábbi sémával válthatók ki:

```
(
  (lang) hu
  (headers) (
    (part) rész
    (volume) kötet
    (chapter) fejezet
    (section) szakasz
    (subsection) alszakasz
    (subsubsection) alalszakasz
  )
  (supplements) (
    (equation) egyenlet
    (image) ábra
    (table) táblázat
    (page) oldal
    (raw) kódrészlet
  )
)
```

Argument

{lang}: "hu"

str

A dokumentum alapértelmezett nyelve. Meghívjuk vele a `#set text(lang: lang)` függvényt.

Argument

```
(headers): (
  part: "rész",
  volume: "kötet",
  chapter: "fejezet",
  section: "szakasz",
  subsection: "alszakasz",
  subsubsection: "alalszakasz",
)
```

dictionary

Az egyes címsorok elnevezése.

Argument

```
(supplements): (
  equation: "egyenlet",
  image: "ábra",
  table: "táblázat",
  page: "oldal",
  raw: "kódrészlet",
)
```

dictionary

Az egyes dokumentum elemek elnevezése.

Part VI

Index

A

`#Aref` 5, 7
`#Atold` 5, 7
`#aref` 5, 7, 8
`#atold` 5, 7, 8

C

`#config-default` 9
`config-default` 10

H

`#help` 7, 8
`#hq` 5, 7, 8

I

`#init` 7, 8, 9

T

`#told` 5, 7, 8, 9